

ICT~Haalbaarheidstoets

Verwervingsstrategie PARDEX

Eindrapportage

versie 1.0
datum 19 juni 2012

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1 Inleiding.....	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Doel van de ICT~Haalbaarheidstoets	7
1.3 Aanpak	7
1.4 Indeling rapport	8
2 Vraagstelling.....	9
2.1 Inleiding	9
2.2 Positionering PARDEX	9
2.3 Te verwerven onderdelen en eindresultaat van de verwerving.....	11
2.4 Uitgangspunten bij de verwerving	12
2.5 Vragen in de ICT~Haalbaarheidstoets	14
3 Resultaten workshop.....	15
3.1 Beantwoording vraag 1	15
3.2 Beantwoording vraag 2	18
3.3 Beantwoording vraag 3	19
3.4 Beantwoording vraag 4	20
3.5 Beantwoording vraag 5	21
4 Bijlage A Deelnemende organisaties	23

Samenvatting

Het programma Vernieuwing Grensmanagement (VGM) staat voor de uitdaging om een vernieuwd grensmanagementproces in te richten waarbij de verschillende diensten nauw samenwerken in het NIAG (Nationaal Informatie- en Analysecentrum Grenstoezicht) en daarbij gebruik maken van een voorziening die hen in staat stelt om op basis van verplicht aan te leveren passagiersgegevens risico's te kunnen beoordelen en om te zetten in acties ten behoeve van de organisaties die belast zijn met de taken op de grens. Deze basisvoorziening, PARDEX, is in staat om informatie te ontvangen van lucht- en scheepvaartmaatschappijen (over reizigers), (lucht)havens (over aankomst en vertrek van vluchten en schepen), deelnemende organisaties (watchlisten en profielen en terugkoppeling op interventies) en informatie te versturen aan de organisaties die betrokken zijn bij het grensmanagement.

De marktconsultatie heeft plaatsgevonden met de ICT~Haalbaarheidstoets. Vertegenwoordigers van het bedrijfsleven hebben een aantal vragen beantwoord. In het navolgende worden de vragen en de samenvatting van de antwoorden weergegeven.

Vraag 1

Met het project realisatie PARDEX wil het ministerie van BZK een aantal resultaten bereiken, binnen een aantal geformuleerde randvoorwaarden en uitgangspunten.

Kunt u uit de voeten met de volgende randvoorwaarden en uitgangspunten? Zo ja, welke verweringsvorm past hier het best bij, zo nee, waarom niet en wat moet worden aangepast?

- De overheid heeft het Intellectueel eigendom van de functionaliteit;
- De gebruikte licenties worden eigendom van de overheid en zijn binnen de overheid overdraagbaar indien beheer of gebruik naar een derde partij over gaat;
- De gegevens worden gegarandeerd niet buiten de overheid opgeslagen;
- De infrastructuur (OTAP) wordt geleverd door GDI en het technisch beheer vindt plaats bij GDI.

Samenvatting van de antwoorden

PARDEX is gelijk elk informatiesysteem een samenstel van apparatuur, mensen, procedures, gegevensverzamelingen, documentatie en software.

Intellectueel eigendom en licenties

- Het bedrijfsleven acht het, in algemene zin, geen probleem dat het intellectuele eigendom bij de overheid ligt. Voor licenties ligt het anders. Licenties zijn gebruiksrechten van softwareproducten zoals besturingssystemen, veel open source software en standaardpakketten. Intellectueel eigendom daarvan is niet overdraagbaar. Als de overheid PARDEX "om niet" aan partnerlanden binnen de EU wil geven, dan kan dat alleen voor die delen waarvan men het eigendomsrecht heeft. Het ontvangende partnerland zal de onderliggende licenties zelf moeten kopen.
- Het bedrijfsleven doet de suggestie dat de eigenaar van PARDEX (rechtstreeks) de licenties koopt bij de softwarevendor, bij voorkeur onder de condities die de system integrator heeft bedongen.
- Het bedrijfsleven vindt dat de contractuele voorwaarden zoals vervat in de ARBIT in de praktijk niet blijken te werken.

Gegevensopslag gegarandeerd niet buiten de overheid

- Deze eis sluit een aantal, mogelijk profijtelijke, constructies uit. Zo is remote beheer vanuit het buitenland uitgesloten en wordt het testen bij ontwikkeling in het buitenland bemoeilijkt.
- Mogelijk kan de eis vervallen voor de ontwikkel- en testomgeving als voldaan wordt aan stringente beveiligingseisen zoals geen gebruik van gegevens uit de productieomgeving.

Infrastructuur geleverd door GDI

- Het beleggen van deze taak betekent ook dat de "technologie stack" wordt bepaald door GDI. Wij zouden deze "technologie stack" graag tevoren willen beoordelen om te bezien of deze mogelijk in conflict is met het streven naar COTS of anderszins een gewenste oplossing (bv. hergebruik in Europa) in de weg staat.
- Geef de ruimte om een eigen "technologie stack" als optie te mogen aanbieden.

Beheer bij GDI

- GDI wordt geconfronteerd met vele partijen, maar het is een logische keuze.
- Laat de mogelijkheid open om de ontwikkel- en testomgeving zelf in beheer te hebben.

Vraag 2

De overheid heeft als beleid zoveel mogelijk gebruik te maken van open source en open standaarden en heeft een voorkeur voor het hergebruik van (voor de overheid ontwikkeld) maatwerk.

Hoe moet BZK de markt in dit specifieke geval vragen aanbieden, zodanig dat bovenstaand beleid zoveel mogelijk gerealiseerd wordt en hoe kan worden gerealiseerd dat de componenten van PARDEX herbruikbaar worden?

Samenvatting van de antwoorden

- Wij maken ons zorgen over de wijze van tendering en daarmee de keuze voor de architectuur. BZK tendert nu de eerste twee plateaus, terwijl zij weet dat uiteindelijk plateau 6 bereikt zal moeten worden. Met een scope van de eerste twee plateaus en teveel nadruk op lage kosten kan een verkeerde keuze voor het totaal gemaakt worden.
- Wij geven BZK in overweging om mogelijk beter passende aanbestedingsvormen als "competitive dialogue" of "best value procurement" te hanteren omdat "proven" oplossingen voorhanden, maar niet publiceerbaar zijn in verband met geheimhouding.
- Geef meer gewicht aan open standaarden (onmisbaar voor het berichtenverkeer) dan aan open source software.

Vraag 3

Zowel in de implementatiefase als in de beheerfase zijn verschillende partijen betrokken. Tijdens het project zullen verschillende componenten op meerdere platforms (i.v.m. beveiligingseisen) worden geïntegreerd.

Welk governance model past het best bij de gekozen vorm? Hoe moet de uitvraag luiden zodanig dat de overgang van de ene naar de andere (beheer)partij optimaal verloopt?

Welke risico's ziet de markt bij het gekozen model?

Samenvatting van de antwoorden

- Er bestaat zorg over het grote aantal betrokken partijen.

Er dient één partij te zijn waar alle betrokken overheidspartijen het mandaat en de doorzettingsmacht beleggen en waarmee afspraken te maken zijn over de beslisstructuur (duidelijke rollen en bevoegdheden) en de beslistermijnen. Dat lijkt ons een rol voor IDMI, ook als leider van opdrachtgeversoverleg en Stuurgroep. Die partij moet ook het mandaat hebben voor de totale architectuur en om namens alle partijen (ook Logius en GDI) te communiceren. Er dient een heldere Project Start Architectuur te zijn en een heldere projectfasering. Per fase moet duidelijk zijn hoe de verhoudingen tussen de verschillende partijen liggen en wie waarvoor verantwoordelijk is.

- Het in één hand houden van de initiële bouw en de bouw van de vervolgstappen is belangrijk om overdrachts- en integratieproblemen te voorkomen. En mijdt zoveel mogelijk onderaanneming.

Vraag 4

De leverancier moet PARDEX werkend opleveren, zodanig dat gebruikers tevreden zijn.

Op welke manier moeten test- en acceptatiecriteria in het bestek worden opgenomen zodanig dat er geen misverstanden ontstaan bij de acceptatie?

Samenvatting van de antwoorden

- Het bedrijfsleven acht het van belang dat de opdrachtgever heldere specificaties levert vanuit de verschillende gezichtspunten:
  - Beheer: specificaties van de "technologie stack".
  - Architectuur: Basis Start Architectuur.
  - Gebruik: functionele specificaties, maar ook veel aandacht voor de kwaliteitseisen zoals compleetheid, juistheid, koppelbaarheid, beveiligbaarheid, traceerbaarheid, bedrijfszekerheid, beschikbaarheid, degradatiemogelijkheid, et cetera (zie bijvoorbeeld het extended-ISO model)
- Tests bij elke fase en oplevering.

Vraag 5

Welke aanpassingen/aanvullingen op de beschreven verwervingsstrategie acht u nodig om het verwervingstraject beheerst te laten verlopen?

Samenvatting van de antwoorden

- Om de kwaliteit van het programma van eisen te verhogen doet men twee suggesties:
  - Laat een onafhankelijke partij het programma van eisen toetsen. Een leverancier die niet meedingt kan bijvoorbeeld –tegen betaling– een offerte opstellen.
  - Kies voor een methode zoals Value Based Procurement.
- Gegeven de complexiteit in de besturing en het aantal betrokken partijen en organisaties, lijkt het aan te bevelen een splitsing te maken in twee, mogelijk drie "kavels" waarbij voor iedere kavel een andere leverancier wordt gekozen:
  - Ondersteuning van de regie bij IDMI
  - Ontwikkeling en bouw
  - (Waarschijnlijk) een derde leverancier voor het ondersteunen van het testen.

- Schaalbaarheid van de oplossing die nu wordt aangeboden naar de oplossing voor het eindplateau is cruciaal en geldt op een aantal onderdelen (architectuur, datamodel, middleware). Deze schaalbaarheid moet onderdeel zijn van de uitvraag.
- Architectuur is belangrijk. Stel het document Basis Start Architectuur beschikbaar.

1 Inleiding

Dit rapport is opgesteld naar aanleiding van de ICT~Haalbaarheidstoets Verwervingsstrategie PARDEX die is uitgevoerd door ICT~Office in opdracht van het programma Vernieuwing Grens Management van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De bedrijven die gereageerd hebben op de uitnodiging zijn door ICT~Office uitgenodigd. Op 8 mei 2012 is daarvoor een bijeenkomst georganiseerd waarin deze leveranciers hebben gereageerd op de vragen die door het programma Vernieuwing Grens Management zijn gesteld. Voorafgaand aan het eindrapport is een tussenrapport opgeleverd. De aanwezige leveranciers is gevraagd om hierop te reageren. Hun reacties zijn in dit eindrapport verwerkt.

1.1 Aanleiding

Het ministerie van Economische Zaken en ICT~Office hebben het initiatief genomen tot het programma 'Verbetering samenwerking Rijksoverheid en de ICT-sector'.

Het uitvoeren van ICT~Haalbaarheidstoetsen is een van de onderdelen van dit programma. Deze toetsen worden al gedurende enkele jaren met succes in Engeland uitgevoerd door Intellect, brancheorganisatie van de IT-industrie. Inmiddels zijn zo'n 100 toetsen uitgevoerd. Mede vanwege dit succes is besloten om dit ook voor de Nederlandse Rijksoverheid te gaan doen. De eerste ICT~Haalbaarheidstoets is uitgevoerd in april 2007.

1.2 Doel van de ICT~Haalbaarheidstoets

De ICT~Haalbaarheidstoets is een product van ICT~Office en heeft als doel de kwaliteit van ICT-projecten bij overheidsorganisaties te verbeteren. De toets levert een advies op, dat in een vroegtijdig stadium aangeeft of het gewenste ICT-project tot een succes kan leiden en hoe de kans op succes vergroot kan worden.

De ICT~Haalbaarheidstoets houdt in dat overheden concepten/ideeën of anderzijds ICT-gerelateerde vraagstukken kunnen voorleggen aan ICT~Office. Op basis van een concrete korte uitwerking en een aantal goed voorbereide vragen levert ICT~Office een neutraal (d.w.z. leveranciersonafhankelijk) advies (de "toets").

1.3 Aanpak

Het concept ICT~Haalbaarheidstoets kent de volgende stappen:

- De overheid legt een kort omschreven vraag aan ICT~Office voor;
- ICT~Office brengt een aantal, door de vragende overheidsinstantie geselecteerde, ICT-bedrijven bijeen om commentaar te leveren op de haalbaarheid van het idee/concept. Een lijst met deelnemers is opgenomen in de bijlage;

- ICT~Office organiseert een workshop waarin de deelnemende partijen (leveranciers) en de vragende partij (het programma Vernieuwing Grens Management) een dialoog aangaan over de vraagstelling. ICT~Office verwerkt de input vanuit de markt tot een geanonimiseerde conceptrapportage;
- Na de workshop wordt de conceptrapportage aan de betrokkenen voorgelegd voor nader schriftelijk commentaar. Daarna wordt het rapport over de toets aangeboden aan de vragende partij: het programma Vernieuwing Grens Management.

1.4 Indeling rapport

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de achtergrond van de vraagstelling.

Hoofdstuk 3 bevat de vragen en de reacties daarop van de deelnemende bedrijven.

In de bijlage staan de deelnemers aan de workshop genoemd.

*Voor meer informatie of vragen inzake dit rapport kunt u contact opnemen met ICT~Office:
Evert Janssen, tel 0348 – 49 36 45 of via e-mail: haalbaarheidstoets@ictoffice.nl*

2 Vraagstelling

2.1 Inleiding

Het programma Vernieuwing Grensmanagement (VGM) staat voor de uitdaging om een vernieuwd grensmanagementproces in te richten waarbij de verschillende diensten nauw samenwerken in het NIAG (Nationaal Informatie- en Analysecentrum Grenstoezicht) en daarbij gebruik maken van een voorziening die hen in staat stelt om op basis van verplicht aan te leveren passagiersgegevens risico's te kunnen beoordelen en om te zetten in acties ten behoeve van de organisaties die belast zijn met de taken op de grens. Deze basisvoorziening, PARDEX, is in staat om informatie te ontvangen van lucht- en scheepvaartmaatschappijen (over reizigers), (lucht)havens (over aankomst en vertrek van vluchten en schepen), deelnemende organisaties (watchlisten en profielen en terugkoppeling op interventies) en informatie te versturen aan de organisaties die betrokken zijn bij het grensmanagement.

De ICT~Haalbaarheidstoets vindt plaats over de wijze waarop de verwerving van de PARDEX Basisvoorziening zal moeten plaatsvinden.

2.2 Positionering PARDEX

De beschrijving van de situatie die het programma Vernieuwing Grens Management wil bereiken, nadat de verwerving en realisatie van de PARDEX Basisvoorziening is afgerond:

- Een door een marktpartij geleverde operationele PARDEX Basisvoorziening in gebruik door het NIAG.
- Draaiend op de infrastructuur bij GDI.
- Technisch beheer van de infrastructuur ligt bij GDI.
- Applicatiebeheer wordt uitgevoerd door GDI (initieel door marktpartij totdat GDI dit zelfstandig kan uitvoeren).
- ICT Ketenbeheer is belegd bij GDI (ondermeer het bewaken dat gegevensverkeer met digipoort en aangesloten systemen van deelnemende organisaties in stand blijft en dat de te raadplegen registers beschikbaar zijn).
- Functioneel beheer van de PARDEX Basisvoorziening ligt bij NIAG (initieel ingericht door IDMI).

De PARDEX Basisvoorziening wordt beheerd door GDI, waarbij GDI zowel het technisch beheer als het applicatiebeheer uitvoert (applicatiebeheer wordt tijdens de projectfase verzorgd door de marktpartij en daarna door de marktpartij gefaseerd overgedragen naar GDI). Het functioneel beheer vindt plaats door medewerkers van het NIAG. De PARDEX Basisvoorziening is een systeem dat het NIAG ondersteunt bij het uitvoeren van de werkzaamheden op het gebied van grenstoezicht op passagiers door middel van risicobeoordeling (matching en profiling en analyse).

De PARDEX Basisvoorziening is in staat om informatie te ontvangen van lucht- en scheepvaartmaatschappijen (over reizigers), (lucht)havens (over aankomst en vertrek van vluchten en schepen), deelnemende organisaties (watchlisten en profielen en terugkoppeling op interventies) en informatie te versturen aan de organisaties die betrokken zijn bij het grensmanagement. Dit alles zoals beschreven in de Basis Start Architectuur NIAG.

IDMI (datamanagement) zal afspraken (convenanten) maken met de toeleveranciers van watchlisten en de eigenaren van registers, waarin de bestuurlijke afspraken zijn vastgelegd die het mogelijk moeten maken om, binnen de wettelijke kaders, gegevens in de PARDEX Basisvoorziening bij elkaar te brengen.

Bij GDI is het zogenaamde ICT ketenbeheer belegd dat tot doel heeft te borgen dat alle informatiestromen ook blijven werken en worden gemonitord en dat GDI bij problemen het centrale aanspreekpunt is voor het oplossen ervan. De afspraken die gelden met betrekking tot het niveau van de dienstverlening dat door de verschillende organisaties wordt geleverd, worden vastgelegd in DNO's, DFA's en een gezamenlijke DAP. Op basis van de gezamenlijke DAP is voor alle betrokken organisaties duidelijk wat de afspraken zijn en hoe de contacten lopen (vergelijkbaar als is ingericht voor project No-Q).

Beoogd is de PARDEX Basisvoorziening te laten beheren door GDI, waarbij GDI zowel het technisch beheer (platform) als het applicatiebeheer uitvoert (applicatiebeheer wordt door de marktpartij gefaseerd overgedragen naar GDI). Het functioneel beheer vindt plaats door medewerkers van het NIAG, initieel in samenwerking met IDMI.

Het NIAG en de PARDEX Basisvoorziening vallen onder de verantwoordelijkheid van de Minister voor Immigratie en Asiel. DGVZ is ambtelijk verantwoordelijk. IDMI (BZK) is de opdrachtgever voor de realisatie van de PARDEX Basisvoorziening en eigenaar (budgetverantwoordelijke) van het systeem in de periode tot eind 2014. Voor de periode daarna wordt nog gezien waar het eigendom wordt belegd. Het eigenaarschap behelst ook het feit dat IDMI verantwoordelijk is voor de accreditatie van de PARDEX Basisvoorziening (informatiebeveiliging en WBP).

IDMI is verantwoordelijk voor de businesscase NIAG/PARDEX. Binnen IDMI is, binnen het programma VGM, project PARDEX verantwoordelijk voor het opstellen van de specificaties en het programma van eisen voor de verwerving van de PARDEX Basisvoorziening en voor het projectmanagement gedurende de ontwikkeling en implementatie van de PARDEX Basisvoorziening tot en met overdracht naar bestaande organisatie NIAG (gebruik en functioneel beheer) en GDI (technisch beheer, applicatiebeheer en ICT-ketenbeheer).

2.3 Te verwerven onderdelen en eindresultaat van de verwerving

Te verwerven onderdelen

Gekozen wordt voor een verwerving waarbij de volgende diensten en producten onderscheiden worden:

1	Werkend Platform (infrastructuur en technisch raamwerk) OTAP en werkplekken voor OT t.b.v. geselecteerde marktpartij.	Dienst	GDI
2	Digipoort	Dienst	Logius
3	Licenties (gebruiksrechten)	Product	Markt
4	Werkende PARDEX Basisvoorziening (release 1 en 2 conform releaseplanning)	Product	Markt
5	Onderhoud en applicatiebeheer tijdens projectfase, inclusief overdracht van kennis aan de beheerorganisatie en gebruikersorganisatie	Dienst	Markt
6	Doorontwikkelen van functionaliteiten na initiële oplevering (vanaf release 2)	Dienst	Markt
7	ICT-ketenbeheer	Dienst	GDI
8	Regie over 1 t/m 7	N.n.t.b.	IDMI (Programma/ Project en Beheer)

Eindresultaat verwerving

Hieronder volgt een beschrijving van de situatie die we willen bereiken, nadat de verwerving en realisatie van de PARDEX Basisvoorziening is afgerond.

- o Een door een marktpartij geleverde operationele PARDEX Basisvoorziening in gebruik door het NIAG.
- o Draaiend op de infrastructuur bij GDI.
- o Gebruik makend van Digipoortfunctionaliteit die wordt geleverd door Logius met aanvullende functionaliteit voor het filteren van data (verwijderen van overbodige informatie).
- o Technisch beheer van de infrastructuur ligt bij GDI.
- o Applicatiebeheer wordt uitgevoerd door GDI (initieel door marktpartij, totdat GDI dit zelfstandig kan uitvoeren).
- o ICT Ketenbeheer is belegd bij GDI (ondermeer het bewaken dat gegevensverkeer met digipoort en aangesloten systemen van deelnemende organisaties in stand blijft en dat de raadplegen registers beschikbaar zijn).
- o Functioneel beheer van de PARDEX Basisvoorziening ligt bij NIAG (initieel ingericht door IDMI).

NB De in deze paragraaf en dit hoofdstuk vermeldde uitgangspunten en ideeën over de verwervingstrategie geven de stand van zaken weer van mei 2012. Hierin kunnen wijzigingen optreden.

2.4 Uitgangspunten bij de verwerving

1. Bij de realisatie en implementatie van de PARDEX Basisvoorziening zal zoveel mogelijk gebruikt gemaakt worden van standaardsoftware en dient maatwerk zoveel mogelijk beperkt te blijven.
2. De genoemde onderdelen:
  - a. werkende PARDEX Basisvoorziening inclusief licenties;
  - b. onderhoud en applicatiebeheer tijdens de projectfase, inclusief overdracht van kennis aan de beheerorganisatie en gebruikersorganisatie met optie voor verlenging van een aantal jaren;
  - c. toevoegen van functionaliteiten na initiële oplevering (vanaf release 2); worden als één geheel uitgevraagd en ook aan één partij gegund. Daarbij wordt onderdeel a als product uitgevraagd en onderdelen b en c als dienst.
3. De marktpartij die de PARDEX Basisvoorziening gaat realiseren, zal de licenties die op applicatief gebied nodig zijn, verwerven en moet ervoor zorgen dat deze eigendom worden van de Staat der Nederlanden. Daarbij geldt dat deze licenties binnen de GDI omgeving moeten kunnen worden ingezet (zowel tijdens ontwikkelfase als in de operationele fase) en dat de medewerkers in het NIAG gebruik kunnen maken van de PARDEX Basisvoorziening.
4. De marktpartij is er verantwoordelijk voor dat de verschillende softwarefunctionaliteiten (die middels licenties zijn verkregen) geïntegreerd worden. Daarbij geldt dat rekening gehouden moet worden met zaken als modulariteit en inpasbaarheid (conform uitgangspunten in de BSA). Het intellectueel eigendom van de, op deze wijze ontwikkelde, PARDEX Basisvoorziening komt bij de Rijksoverheid te liggen.
5. Vanaf het moment dat de eerste delen van de PARDEX Basisvoorziening worden ingericht, moeten deze onderhouden en beheerd worden. Uiteindelijk zal alle onderhoud en applicatiebeheer worden uitgevoerd door GDI. Voordat GDI daartoe in staat is, zal in eerste instantie het zwaartepunt voor deze werkzaamheden bij de marktpartij liggen die verantwoordelijk is voor de realisatie.
6. Na oplevering van de PARDEX Basisvoorziening – begin 2014 – zal een doorontwikkeling plaats moeten vinden (conform releaseplanning en passend in de vooraf gedefinieerde plateaus) naar een versie waarin alle functionaliteiten die beoogd zijn, worden ingericht. De uitbreiding van functionaliteiten wordt belegd bij de marktpartij die de oorspronkelijke realisatie heeft gedaan.
7. De PARDEX Basisvoorziening wordt binnen de Rijksoverheid gehost en beheerd gezien de gevoeligheid van de data (privacy en informatiebeveiliging) alsmede van de dataverwerking. GDI zal in dit kader de infrastructuur leveren en het technisch raamwerk waarop de PARDEX Basisvoorziening moet gaan draaien. Onder infrastructuur wordt de complete OTAP-omgeving inclusief netwerken en voorzieningen voor continuïteit zoals redundantie, backup/restore en uitwijk, alsmede werkplekken (OTAP) t.b.v. de geselecteerde marktpartij verstaan.

8. In het kader van gebruik van bestaande (generieke) bouwstenen geldt dat voor het gegevenstransport gebruik gemaakt kan worden van de faciliteiten die door Logius ten behoeve van de Rijksoverheid (als dienst) worden geleverd. Digipoort is erop gericht om de ontsluiting naar het bedrijfsleven mogelijk te maken. Naast digipoort wordt aan Logius gevraagd om een extra functionaliteit te realiseren die het mogelijk maakt om data te filteren (onnodige data worden bij de ontvangst verwijderd).
9. IDMI is eindverantwoordelijk voor de realisatie van de PARDEX Basisvoorziening. Om die reden zal IDMI regie voeren op alle activiteiten die moeten plaatsvinden en op de partijen die de realisatie doen. Bovendien zal IDMI vanuit de regierol zaken als toetsen, testen, informatiebeveiliging, kwaliteitsborging, planning, voortgangsbewaking, rapportage en contractmanagement voor haar rekening nemen.

Voor de bemensing van de Regierol kan IDMI kiezen uit een aantal opties:
  - a. Inzet van eigen personeel (binnen overheid)
  - b. Inhuur van personeel
  - c. Uitbesteding aan een marktpartijBelangrijk is wel dat bij de opties waarbij marktpartijen worden ingeschakeld (b en c) deze marktpartijen geen relatie moeten hebben met de marktpartij die de werkzaamheden voor PARDEX gegund krijgt.
10. Het risico op kwaliteit moet ondervangen worden door een goede specificatie vooraf en een gedegen testaanpak. De marktpartij wordt gevraagd om de PARDEX Basisvoorziening werkend op te leveren zodanig dat deze geaccepteerd wordt door de gebruikers (op basis van de benodigde testen waaronder functionele acceptatietesten en gebruikers acceptatietesten). Bij het testen wordt dan de kwaliteit vastgesteld. Vooraf moet bepaald worden welke categorie testbevindingen (aantallen en aard) binnen de kwaliteitsnormen vallen.
11. Het streven is om het verwervingstraject uiterlijk in het eerste kwartaal 2013 af te ronden.

Deze ICT~Haalbaarheidstoets moet leiden tot de door de leveranciers gedeelde antwoorden op de volgende vragen.

2.5 Vragen in de ICT~Haalbaarheidstoets

In deze ICT~Haalbaarheidstoets wil het programma een aantal cruciale onderdelen van de strategie in een vijftal vragen voorleggen aan de markt.

Vraag 1

Met het project realisatie PARDEX wil het ministerie van BZK een aantal resultaten bereiken, binnen een aantal geformuleerde randvoorwaarden en uitgangspunten.

Kunt u uit de voeten met de volgende randvoorwaarden en uitgangspunten? Zo ja, welke verwervingsvorm past hier het best bij, zo nee, waarom niet en wat moet worden aangepast?

- De overheid heeft het Intellectueel eigendom van de functionaliteit;
- De gebruikte licenties worden eigendom van de overheid en zijn binnen de overheid overdraagbaar indien beheer of gebruik naar een derde partij over gaat;
- De gegevens worden gegarandeerd niet buiten de overheid opgeslagen;
- De infrastructuur (OTAP) wordt geleverd door GDI en het technisch beheer vindt plaats bij GDI.

Vraag 2

De overheid heeft als beleid zoveel mogelijk gebruik te maken van open source en open standaarden en heeft een voorkeur voor het hergebruik van (voor de overheid ontwikkeld) maatwerk.

Hoe moet BZK de markt in dit specifieke geval vragen aanbieden, zodanig dat bovenstaand beleid zoveel mogelijk gerealiseerd wordt en hoe kan worden gerealiseerd dat de componenten van PARDEX herbruikbaar worden?

Vraag 3

Zowel in de implementatiefase als in de beheerfase zijn verschillende partijen betrokken. Tijdens het project zullen verschillende componenten op meerdere platforms (i.v.m. beveiligingseisen) worden geïntegreerd.

Welk governance model past het best bij de gekozen vorm? Hoe moet de uitvraag luiden zodanig dat de overgang van de ene naar de andere (beheer)partij optimaal verloopt?

Welke risico's ziet de markt bij het gekozen model?

Vraag 4

De leverancier moet PARDEX werkend opleveren, zodanig dat gebruikers tevreden zijn.

Op welke manier moeten test- en acceptatiecriteria in het bestek worden opgenomen zodanig dat er geen misverstanden ontstaan bij de acceptatie?

Vraag 5

Welke aanpassingen/aanvullingen op de beschreven verwervingsstrategie acht u nodig om het verwervingstraject beheerst te laten verlopen?

3 Resultaten workshop

In de aankondiging van de haalbaarheidstoets is de vraagstelling in 5 vragen uiteengegemaakt. De workshop is georganiseerd met deze 5 vragen als leidraad. Gestart is met inleidingen door ICT~Office, over de doelstelling van de ICT~Haalbaarheidstoets, door de programmamanager Vernieuwing Grens management en door de projectleider Pardex, over de verwervingsstrategie.

De eerste 4 vragen zijn vervolgens door de aanwezige marktpartijen beantwoord middels groepssessies. De deelnemers van het bedrijfsleven zijn daarbij ad random verdeeld over drie werkgroepen. Ieder van de werkgroepen formuleerde antwoorden op de betreffende 4 vragen. Na afloop zijn de resultaten gepresenteerd door één groep, met aanvullingen van beide andere groepen. Vraag 5 is beantwoord door alle vertegenwoordigers van het bedrijfsleven individueel. Mede door de beantwoording van het bedrijfsleven ontstond op een aantal punten een dialoog tussen opdrachtgever en bedrijfsleven.

In de voorliggende verslaggeving is deze gang van zaken als volgt terug te vinden:

- Iedere paragraaf bestaat uit de gestelde vraag die eerst wordt herhaald;
- Daarna wordt eerst met "R" de reactie van het bedrijfsleven gegeven, in een aantal gevallen gevolgd door een discussie met "O" opdrachtgever en "B" bedrijfsleven als deelnemers. De aanvullende reacties van het bedrijfsleven naar aanleiding van de tussenrapportage zijn met een "A" aangegeven.

3.1 Beantwoording vraag 1

Met het project realisatie PARDEX wil het ministerie van BZK een aantal resultaten bereiken, binnen een aantal geformuleerde randvoorwaarden en uitgangspunten.

Kunt u uit de voeten met de volgende randvoorwaarden en uitgangspunten? Zo ja, welke verwervingsvorm past hier het best bij, zo nee, waarom niet en wat moet worden aangepast?

- *De overheid heeft het Intellectueel eigendom van de functionaliteit;*
- *De gebruikte licenties worden eigendom van de overheid en zijn binnen de overheid overdraagbaar indien beheer of gebruik naar een derde partij over gaat;*
- *De gegevens worden gegarandeerd niet buiten de overheid opgeslagen;*
- *De infrastructuur (OTAP) wordt geleverd door GDI en het technisch beheer vindt plaats bij GDI*

R Intellectuele eigendom en licenties

Het bedrijfsleven acht het, als algemene lijn, geen probleem dat het intellectuele eigendom wordt overgedragen. Wel bespeurt zij enige tegenstelling tussen dit uitgangspunt en het uitgangspunt dat zoveel als mogelijk met pakketsoftware zou moeten worden gewerkt. Voor dergelijke standaardcomponenten kan natuurlijk niet het intellectuele eigendom worden overgedragen doch alleen het gebruiksrecht.

Het moet overigens duidelijk blijven dat ook andere assets van de bedrijven (aanpak, methodologie) buiten de overdracht van het intellectuele eigendom moeten blijven.

- O Voor BZK is de achtergrond bij de overdracht van het intellectuele eigendom dat BZK het recht wil hebben om de oplossing "om niet" over te kunnen dragen aan partnerlanden binnen de EU (via Frontex of de Commissie). De ontvangende lidstaat moet dan natuurlijk wel zelf de onderliggende licenties aanschaffen. Daarnaast wil BZK geen belemmeringen ondervinden als zij de applicatie in Nederland wil onderbrengen bij een andere uitvoerder dan het nu gedachte GDI.
- B Het wordt zo in de uitvraag wel erg complex van welke delen wel en van welke delen niet de intellectuele eigendom moet worden overgedragen. Het advies is om het aanbiedende bedrijf in haar offerte gemotiveerd te laten aangeven van welke delen het intellectuele eigendom niet wordt overgedragen. Ook wordt de suggestie van cross-licenties gedaan.
- R *Gegevensopslag gegarandeerd niet buiten de overheid.*
Deze beperking sluit een aantal, mogelijk profijtelijke, constructies uit. Zo is remote beheer vanuit het buitenland uitgesloten en wordt het testen bij ontwikkeling in het buitenland bemoeilijkt.
- O We hebben hier te maken met harde instructies die de opdrachtgever zelf heeft gekregen. Dit vanuit de regelgeving van de EU en de instructies uit het eigen departement. Daarnaast wil men niet geconfronteerd worden met de gevolgen van de Patriot Act.
- R *Infrastructuur geleverd door GDI*
Het beleggen van deze taak betekent ook dat de "technologie stack" wordt bepaald door GDI. Wij zouden deze "technologie stack" graag tevoren willen beoordelen om te bezien of deze mogelijk in conflict is met het streven naar COTS of anderszins een gewenste oplossing (bv. hergebruik in Europa) in de weg staat.
- O Dat zijn eisen die door GDI zeker zullen worden meegenomen bij het bepalen van de "technologie stack". Vanuit de overheid geldt dat het van belang is om vanuit beschikbare expertise en schaalgrootte na te denken over platformen. Dit bevordert de inpassing in het beheer en de overheidsinfrastructuren.
- B Je zou in de uitvraag aan bedrijven ook de mogelijkheid kunnen geven om gemotiveerd een eigen stack aan te bieden.
- R *Beheer bij GDI*
Door het beheer bij GDI te beleggen, ontstaat er een situatie met meerdere partijen en veel koppelvlakken. Dat kan een onvoorspelbare hoeveelheid afstemmingsproblemen opleveren. Kan de verantwoordelijkheid voor het beheer, gedurende het project, niet bij het aanbiedende bedrijf worden gelegd? Houd ook rekening met tijdig afsluiten van de SLA's. De verschillende SLA's (Logius, GDI en Marktpartij) moeten met elkaar in lijn zijn.

- O Zoals reeds aangegeven bij het onderdeel "gegevens" moet het beheer bij de overheid blijven. Een marktpartij kan gevraagd worden om daarbij ondersteuning te leveren en kennis over te dragen. Overigens ziet BZK ook het gevaar van de afstemmingsproblemen en ziet hiervoor graag suggesties uit de markt.
- A Ook bij open source software is er sprake van licentievoorwaarden. Zo komt voor dat de broncode eigendom is van de betreffende open source software "community".
- A De mate van vereiste vertrouwelijkheid (denk aan privacy en Patriot Act) binnen de OTAP omgevingen verschilt. Zo kunnen O en T omgeving zonder problemen buiten het bereik van de Nederlandse overheid staan indien geen gebruik wordt gemaakt van confidentiële databestanden. Ten aanzien van de A en P omgeving moet binnen de wettelijke kaders gewerkt worden. Remote toegang tot een applicatieomgeving die door GDI (als infra-beheerder) ter beschikking wordt gesteld, lijkt mogelijk indien de "gegevensbestanden" niet "over de lijn" gaan.
- A Ten aanzien van de contractuele voorwaarden waarnaar in de uitvraag zou kunnen worden verwezen, wordt opgemerkt dat voor leveranciers van standaard software en bijbehorende supportvoorwaarden zoals bijvoorbeeld vervat in de ARBIT in de praktijk niet blijken te werken. In plaats daarvan zou het verstandig zijn als eigen licentie- en supportvoorwaarden gehanteerd kunnen worden. Deze zijn immers toegesneden op de eigen processen, producten en diensten. Afwijkingen daarvan doen inbreuk op de doelmatigheid van de processen van de leverancier. Los daarvan zijn de ARBIT van dien aard dat zij in de branche op nogal wat bezwaren stuiten.
- A Wij stellen een vorm van aanbesteding voor waarbij de standaard software licenties, onder volle verantwoordelijkheid van de opdrachtnemer, rechtstreeks door de overheid gecontracteerd kunnen worden, onder voorwaarden en prijs waarvoor de opdrachtnemer heeft aangeboden.
- A De ervaring leert dat leveranciers van standaard software en bijbehorende support, grote problemen hebben met de voorwaarden zoals opgenomen in de ARBIT. U kunt in overweging nemen om die leveranciers hun eigen licentie- en supportvoorwaarden te laten hanteren. Deze voorwaarden worden breed geaccepteerd in het internationale bedrijfsleven en ook bij andere overheden.
- A Er is aangegeven dat de opdrachtgever in overweging kan nemen de licenties van de standaard softwarepakketten –na gunning- rechtstreeks aan de software vendor te betalen waarmee een kostenvoordeel kan worden behaald doordat in dat geval geen sprake is van opslagen door de system integrator. Uiteraard dienen de benodigde softwarelicenties, de pricing en de leverancierscondities in dat geval WEL in de aanbieding van de system integrator te worden opgenomen zodat de opdrachtgever na gunning geen separate (contract)onderhandelingen met softwareleverancier(s) hoeft te voeren alsmede dat het voor de opdrachtgever tijdens de beoordeling van de aanbiedingen altijd mogelijk is om appels met peren te vergelijken.

De system integrator behoudt in dit geval volledige verantwoordelijkheid voor het totaalpakket en de constructie leidt derhalve niet tot overhevelen van werk en/of risico naar de opdrachtgever.

- A Het beheren bij GDI lijkt een logische stap. Nadrukkelijk moet de mogelijkheid opengehouden worden dat GDI het werk of delen ervan (beheer, onderhoud), onder haar regie uitbesteedt aan de oorspronkelijke bouwer.

3.2 Beantwoording vraag 2

De overheid heeft als beleid zoveel als mogelijk gebruik te maken van open source en open standaarden en heeft een voorkeur voor het hergebruik van, voor de overheid ontwikkeld, maatwerk.

Hoe moet BZK de markt in dit specifieke geval vragen aan te bieden, zodanig dat bovenstaand beleid zoveel mogelijk gerealiseerd wordt en hoe kan worden gerealiseerd dat de componenten van PARDEX herbruikbaar worden?

- R Deze vraag moet gezien worden binnen het totale beeld van de Total Cost of Ownership en dat zowel in de project- als de beheerfase. Denk daarbij aan zaken als kwaliteit, schaalbaarheid, risicomitigatie, toekomstvastheid, projectbeheersing en een aansluiting naar hergebruik binnen Europa. Laat overigens het gebruik van open standaarden veel zwaarder wegen dan het gebruik van open source!
- O Het is overigens de minister van BZK die, ook op andere gronden van de kosten in individuele projecten, het gebruik van generieke componenten als Digipoort voorschrijft.
- B Wij maken ons zorgen over de wijze van tendering en daarmee de keuze voor de architectuur. BZK tendert nu de eerste twee plateaus, terwijl zij weet dat uiteindelijk plateau 6 bereikt zal moeten worden. Met een scope van de eerste twee plateaus en teveel nadruk op lage kosten kan een verkeerde keuze voor het totaal gemaakt worden.
- B Wij maken ons zorgen over de combinatie van "bewezen" en de vorm van het aanbestedingsproces. Van opdrachten, waar wij eerder bewezen dat bepaalde oplossingen werken, hebben wij een geheimhoudingsplicht, waardoor het "proven" nauwelijks kan worden aangetoond in de papieren offerte. Wij geven BZK in overweging om mogelijk beter passende aanbestedingsvormen als "competitive dialogue" of "best value procurement" te hanteren.

3.3 Beantwoording vraag 3

Zowel in de implementatiefase als in de beheerfase zijn verschillende partijen betrokken. Tijdens het project zullen verschillende componenten op meerdere platforms (i.v.m. beveiligingseisen) worden geïntegreerd.

Welk governancemodel past het best bij de gekozen vorm? Hoe moet de uitvraag luiden zodanig dat de overgang van de ene naar de andere (beheer)partij optimaal verloopt?

Welke risico's ziet de markt bij het gekozen model?

- R Er bestaat zorg over het grote aantal betrokken partijen. Er dient één partij te zijn waar alle betrokken overheidspartijen het mandaat en de doorzettingsmacht beleggen en waarmee afspraken te maken zijn over de beslisstructuur (duidelijke rollen en bevoegdheden) en de beslistermijnen. Dat lijkt ons een rol voor IDMI, ook als leider van opdrachtgeversoverleg en Stuurgroep. Die partij moet ook het mandaat hebben voor de totale architectuur en om namens alle partijen (ook Logius en GDI) te communiceren. Er dient een heldere Project Start Architectuur te zijn en een heldere projectfasering. Per fase moet duidelijk zijn hoe de verhoudingen tussen de verschillende partijen liggen en wie waarvoor verantwoordelijk is.
- O IDMI is al volop bezig om de gevraagde regierol te ontwikkelen. Er zal een overleg komen van de opdrachtgevers op DG-niveau. Op bestuurdersniveau zal een program board worden gevormd. En er zal een overleg worden geregeld aan de "leverancierszijde" met GDI, Logius en de externe partij. IDMI zal tijdens het project de "staande organisatie" leveren die pas na het project zal worden overgedragen.
- B Naast het formeel beleggen van de regierol bij één partij dient ook een sfeer te worden gecreëerd en onderhouden, waarin de samenwerkende partijen ook gemotiveerd zijn om samen de optredende problemen op te lossen en niet naar elkaar te wijzen.
- B Kan het zo zijn, dat de regierol die voor dit project bij IDMI ligt, voor het einde van het programma (plateau 4) wordt herbelegd? Antwoord IDMI: dat kan zeker.
- A Het in één hand houden van de initiële bouw en de bouw van de vervolgstappen is belangrijk om overdrachts- en integratieproblemen te voorkomen.
- A Consortiumvorming hoofdaannemer/onderaannemers is minder gewenst. Door het integratiekarakter van het programma verdient het aanbeveling onderaanneming tot het minimum te beperken.

3.4 Beantwoording vraag 4

De leverancier moet PARDEX werkend opleveren, zodanig dat gebruikers tevreden zijn.

Op welke manier moeten test- en acceptatiecriteria in het bestek worden opgenomen zodanig dat er geen misverstanden ontstaan bij de acceptatie?

R Zeker in deze omgeving met verschillende betrokken partijen (en daardoor mogelijk verschillende wensen) is het zaak om de acceptatiecriteria helder te omschrijven en een goede methode af te spreken om de verificatie uit te voeren.

De doelstelling "sneller, slimmer en beter" moet omgezet worden in heldere, controleerbare specificaties die door alle partijen worden gedeeld en waarvoor het optimum tussen kosten en baten is bepaald. Naast functionele specificaties als acceptatiecriteria, dient er ook veel aandacht te worden geschonken aan de Niet Functionele Eisen (beveiliging, omvang, beschikbaarheid). Zo mogelijk is er een iteratief traject, waarin deeleveringen al aan de testcriteria kunnen worden getoetst (gefaseerd testen), zodat dit niet allemaal naar het eind van het traject schuift. Door het grote aantal afhankelijkheden is het belangrijk dat ook het geheel aan prestaties wordt getest en niet alleen de deelprestaties van de verschillende partijen (leverancier, GDI, Logius).

O Het is duidelijk dat goede specificaties en een helder testtraject zowel in het belang van de opdrachtgever als in het belang van de opdrachtnemer zijn. Is er instemming als de opdrachtgever de specificaties aangeeft: functionele specificaties voor de verschillende functies en een aantal use cases voor het geheel?

B Opdrachtgever zou "lessons learned" op andere luchthavens moeten beschouwen. Daar is een redelijke hoeveelheid kennis aanwezig. Dat geeft opdrachtgever de mogelijkheid om haar eisen op een hoger niveau te specificeren, waardoor zij tegelijkertijd beter en minder gedetailleerd zijn.

A In de discussie is met betrekking tot "use cases" gevraagd of het eventueel mogelijk is dat de markt deze ter beschikking stelt/meelevert in hun individuele aanbieding. De markt antwoordde positief. Daar is het echter bij gebleven, er is geen verdere keuze gemaakt.

A We merken op dat voor wat betreft standaard softwarepakketten geen acceptatie zou moeten gelden. Bij de bouw van een huis worden individuele stenen ook niet aan een oplevering onderworpen.

3.5 Beantwoording vraag 5

Welke aanpassingen/aanvullingen op de beschreven verwervingsstrategie acht u nodig om het verwervingstraject beheerst te laten verlopen?

- B Zorg voor meer interactie in het aanbestedingsproces:
- Laat een onafhankelijke partij het Programma van Eisen toetsen op eenduidigheid en volledigheid.
  - Maak een mogelijkheid voor de aanbieders om, zonder de directe aanwezigheid van hun concurrenten, vragen te stellen over de aanvraag. Natuurlijk zonder de gelijke informatiepositie van de aanbieders aan te tasten.
- B Schaalbaarheid van de oplossing die nu wordt aangeboden naar de oplossing voor het eindplateau is cruciaal en geldt op een aantal onderdelen (architectuur, datamodel, middleware). Deze schaalbaarheid moet onderdeel zijn van de uitvraag.
- B Zoals eerder aangegeven, dit traject leent zich voor Value Based Procurement. Dat is reeds succesvol toegepast door de Nederlandse overheid (Rijkswaterstaat en Belastingdienst) en er zijn adviseurs / begeleiders beschikbaar.
De voorbereiding van de in-beheer-name moet duidelijker en beter als projecttaak worden beschreven.
- B Gegeven de complexiteit in de besturing en het aantal betrokken partijen en organisaties, lijkt het aan te bevelen een splitsing te maken in twee, mogelijk drie "kavels" waarbij voor iedere kavel een andere leverancier wordt gekozen:
- Ondersteuning van de regie bij IDMI
  - Ontwikkeling en bouw
  - (Waarschijnlijk) een derde leverancier voor het ondersteunen van het testen
- B Het succes van de verwerving hangt samen met de kwaliteit van de specificaties. Er is twijfel dat alles binnen het gegeven tijdspad adequaat kan worden gespecificeerd. Gebruik daarom de kennis van de leveranciers hiervoor. Dat zou de complexiteit kunnen reduceren. De mogelijkheid hiertoe bestaat in de vorm van Best Value Procurement.
- B Realiseert u zich dat u tegelijkertijd een platformkeuze doet en een keuze voor een leverancier. Let op de onderzoeken van Gartner / IDC hierover.
- B Een marktpartij, die de implementatie middels standaardproducten wil realiseren, moet bevroegd worden over zijn relatie met de leveranciers hiervan. Dat gaat met name over het hanteren van de best practices en de Quality Assurance van deze leveranciers.
- B Hanteer in de aanbesteding een procedure met een goede interactie met de markt: Best Value Procurement of Open Dialogue.
Kies (als het mogelijk is) een Nederlandse system integrator en overweeg, vanwege het nationale belang, een artikel-13-procedure.

- B Vraag een presentatie door het aanbiedende bedrijf als onderdeel van de aanbesteding.
- B Geef aanbieders de mogelijkheid om voorafgaand aan de aanbidding af te stemmen met Logius en GDI.
- B Bedenk hoe een architectuur gevraagd en gescoord kan worden op haar geschiktheid tot en met het eindplateau.
- B Breng betrokken partijen vooraf zo goed als mogelijk samen, bijvoorbeeld met behulp van een (near) real life testomgeving, bijvoorbeeld op een luchthaven. Vraag ook tevoren aan de markt advies over de vormgeving van een degelijk systeem.
- A Het hergebruik van expertise uit andere "Pardexen" (UK, Australia) wordt nadrukkelijk aanbevolen om te voorkomen dat men steeds opnieuw het wiel uitvindt. De APA problematiek lijkt erg eenvoudig, maar is dat alleen indien de bouwer echt begrijpt en ervaren heeft waar de fijne kneepjes zitten. Een leek of First user denkt snel het te doorzien, maar zal snel op weerbarstige problemen stuiten, die een ervaren APA implementator weet te voorkomen danwel eenvoudig weet op te lossen.
- A De eindarchitectuur is een belangrijk gegeven voor projectontwikkeling. Architectuurkeuzes kunnen bepaalde oplossingsrichtingen hinderen of juist stimuleren. Kan het document "basis Start Architectuur NIAG" ter beschikking worden gesteld?
- A Hierbij nog een link naar de artikel 13 procedure die hier genoemd wordt.
http://wetten.overheid.nl/BWBR0018607/volledig/geldigheidsdatum_19-04-2012#4_Artikel13)

4 Bijlage A Deelnemende organisaties

De alfabetische lijst van deelnemende bedrijven en organisaties met vertegenwoordigers:

Accenture	Richard Camman
Atos	Gijsbert Huygen
BusinessForensics	Marcel Verbraak
Capgemini Nederland B.V.	Judith Moerman
EMC Computer Systems (Benelux) B.V.	Andries van Mierlo
Gemeenschappelijk Dienstencentrum (GDI)	Ingeborg van den Oever
Het Expertise Centrum (HEC)	Paul Wielaard Lauran Matthijssen
Hewlett-Packard Nederland B.V.	Frank van Poeteren
IBM Nederland B.V.	Frank Passtoors
ICT~Office	Evert Janssen
IDMI	Julien Brown Jerry van Ekeren Peter van der Heijden Marty Messerschmidt Bert Wezenberg Rianda van Wijk
KPN Corporate Market b.v.	Ron Janssen
Logica Nederland B.V.	Kees van Rooij
Oracle Nederland B.V.	Rob van Silfhout
Ordina Application Outsourcing en Projecten B.V.	Jan van der Hoek
WCC Smart Search and Match	Justus Heuzeveldt